

Gospodin služi se izrazom *ἀγιαξεν*. Zorell tumači to o hipostatskom sjedinjenju: „Christnm hominem Pater *ἡγίασεν* ad munus Servatoris elegit et unione hypostatica sanctificavit⁹“.

Jer posvećenje navodi prije poslanja na ovaj svijet, to možemo najvjerojatnije tumačiti *ἀγιαξεν* o vječnom rođenju Sina iz biti Očeve, dakle o primanju božanske naravi i vječnom izabranju za Mesijansku službu. Aug.: Sic sanctificavit eum Pater, quomodo genuit, ut enim sanctus esset, gignendo ei dedit.¹⁰

Prema tomu Gospodin apostrofira Židove, zar je psovka, ako tvrdim za sebe, što jesam po svojoj biti i volji Oca nebeskoga: Utjelovljeni Sin Božji.¹¹

Radi hypostatskog sjedinjenja božanske naravi s čovječanskom jest Isus *καὶ ἐξομήν ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ*^{12a}.

Prema tomu i ovaj divni odlomak Ivanova evanđelja nas utvrđuje, da pod *πνεῦμα ἁγιοσύνης* razumijemo božansku narav, koja je u Isusu izvor svake svetosti.

Jednako i u I. Tim 3, 16. imademo uzeti pod *ἐν πνεύματι* božansku narav Isusovu, a ne Duha svetoga. I ovdje slijedi to iz antiteze, koja postoji između *ἐν σαρκί* i *ἐν πνεύματι*. Apostol u lijepoj pjesmici naglašuje, da se Sin Božji pojavio u tijelu *ἐφανερώθη ἐν σαρκί* t. j. u pravoj čovječjoj naravi Iv. 1, 14. I. Iv. 1, 2. I. Petr. 1, 20., ali opravdao se duhom; t. j. dokazao je riječju i djelom, da mu pripada i prava Božanska narav, da je jedini Mesija i istobitni Sin Božji.¹³

Preporučamo lijepi i pregledni komentar velikog egzegete.

Dr. Franjo Zagoda.

Robert Lais: Auf der Spur des Urmenschen. Mit 44 Bildern und 2 Tafeln. 8°, VIII + 183 SS. Freiburg i. Br. 1926., Herder & Co. Kartoniert Mk. 3.50, geb. in Leinwand Mk. 4.20.

Ovo je djelo kao neka nadopuna prehistorijskog priručnika za puk i srednje škole od prof. dra. I. Ledroit-a, što sam ga obznanio u 4. br. (str. 113.—114.) prošlogodišnje »Bogoslovske Smotre«. Lais hoće da zainteresira i širu publiku, kako bi i ona nesamo poznavala nego također i tražila i skupljala prehistorijske kulturne ostatke. Zato autor opširno i na veoma prikladan način raspravlja: o razdiobi prehistorijskih vremena i kultura (str. 1.—4.), o općenitim mjestima nalazišta (str. 4.—13.) i o vlastitim putokazima do pojedinih nalazišta (str. 13.—30.); zatim upravo iscrpljivo prikazuje oblike i tehniku prehistorijskih objekata (str. 30.—147.), i to iz kremenja, ostalog kamenja, keramike, kosti i roga, školjke, drveta i biljevnih tvari te od metala; napokon još govori o prehistorijskim zbirkama i o zaštiti prehistorijskih spomenika (147.—150.) i crta općenitu sliku prehistorijskog čovjeka i njegove kulture (150.—181.). Alfabetički stvarni registar (181.—183.) olakšava upotrebu cijeloga djela, što ga preporučam kao prak-

⁹ Zorell l. c. p. 5. ¹⁰ Aug. Tract. in Johannem 48, 9. ¹¹ Iv. 6, 69.

¹² Tillmann: Das Johannesevangelium p. 167, 168. Knabenbauer: Commentarius in Evangelium sec. Johannem p. 355, 356. Pözl kurzgefaszter Kommentar zum Evangelium des hl. Johannes p. 283, 284, 285.

¹³ Belser: Die Briefe des Apostels Paulus an Timotheus und Titus. Freiburg i. B. p. 89.

tičnu uputu, kako mogu i pojedinci iz šire publike sudjelovati u sakupljanju vrijednoga materijala za upoznavanje prehistorije. **Dr. A. Gahs.**

Dr. Ivan Merz: Ti i ona. Namijenjeno zrelijoj muškoj omladini. Knjižnica Novi Život. Sv. I. Zagreb 1926.

Iskrenost — to je naročita značajka nove katoličke omladine u cijeloj Evropi. I dok se omladina drugih smjerova prosto predaje utjecaju mode u svim pravcima, priznaje današnja katolička omladina, da i u njoj žive dva bića, dva svijeta. No ona ne će da se daje odvući u vrtlog materijalnih užitaka, ona hoće da sačuva dostojanstvo i ljepotu svoje mladosti, svoje duše. Ali ona hoće, u pretežnoj svojoj većini, da sklopi, kad bude vrijeme za to, sretan brak.

Lijepo je, i potrebno, predočivati mladeži primjer sv. Alojzija, ali to nije dosta. Omladina treba da osjeti, kako je oni, koji je savjetuju, razumiju. I zato danas po čitavom katoličkom svijetu vidimo u središtu uzgojnih interesa problem čistoće, staleške čistoće. Nije to novi pojav. Ali nov je način i shvaćanje tog pojava, kako to odgovara i novim prilikama. Javnu »Aufklärung« otklanjamo, a otklanjaju je danas svi ozbiljni pedagozi. No danas je mladeži i onako prerano »upućena«. Treba dakle na vrijeme uzgojiti savjest, da omladina znade, što je dobro, a što zlo. Dr. Merz je to iznio na osnovu knjige Isusovca Hardy Schilgen: Du und sie, Düsseldorf 1925. Lijepim je uvodom popratio ove izvode liječnik dr. Avelin Čepulić. Knjižica je pisana ozbiljno i iskreno. Ako se koji put i dotiče izvjesnih veoma delikatnih pitanja, to će strogost stila, koja odaje namjeru, spriječiti svako krivo shvaćanje ili zlorabu. I konačno, sa svim se tim pojavama mladi čovjek danas susreće u životu. I on je danas iskren i traži razjašnjenje ili upozorenje. **Dr. D. Kniewald.**

Martin Grabmann: Mittelalterliches Geistesleben. Abhandlungen zur Geschichte der Scholastik und Mystik. Max Hueber, München 1926. 585.

Poznatí profesor Münchenskog sveučilišta sakupio je ovdje petnaest svojih prijašnjih radova, izašlih u različitim naučnim časopisima, upotpunivši ih. K tomu sadržaje ova zbirka dva sasvim nova oveća naučna rada, naročito o istraživačkim ciljevima i putovima na polju sredovječne skolastike i mistike. Tu prikazuje pisac savremene zahtjeve povjesne i metodološke kritike, koja ima da daljnim istraživaocima pruži dobre tekstove i sigurna data, kao preduvjet tačnog poznavanja prošlosti. Ovo svoje teoretsko razlaganje, ako ga radi velike erudicije i mnogo primjera možemo tako nazvati, pokazuje oživotvoreno u ostalim svojim poglavljima o pojedinim granama i pojavama skolastike i mistike. Tu se jasno vidi, kako mistika nije i ne može biti u nekoj protimbi sa skolastikom (485). Pisac, koji uz povijesne podatke dobro vlada i upotrebljava bogoslovskom naukom, daje i psihološka tumačenja, pa i u mistici, za koju ispravno kaže, da nije samo teorija i spekulacija, nego i praktičan život (520). Sve je to zajedno jedan vrlo učeni, ali lako pisani prilog za upoznavanje duševne kulture srednjega vijeka. **Dr. D. K.**

I. Giunta centrale dell' Azione Cattolica Italiana: Principii e direttive in ordine alla scuola, ai problemi economici ed alla attività politica. Settimane sociali d'Italia, XII. sessione, 1925, Napoli. Milano, Soc. ed. Vita e Pensiero, 1926., str. 242.